

Högskolan Kristianstad
Rektor

Luntnakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Maria Södling
08-563 085 78
Maria.Sodling@hsv.se
BESLUT

2010-06-29
Reg.nr 641-1515-10

Beslut om tillstånd att utfärda examina på forskarnivå inom området utbildningsvetenskap

Högskoleverket beslutar att inte ge Högskolan Kristianstad tillstånd att utfärda doktorexamen inom området utbildningsvetenskap.

Ansökan och ärendets hantering

Högskolan Kristianstad har ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda examen på forskarnivå inom området utbildningsvetenskap. För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett följande sakkunniga: professor Christina Cliffordson, Högskolan Väst, professor Christina Kärrqvist, Göteborgs universitet, professor Jari Lavonen, Helsingfors universitet, professor Per-Olof Erixon, Umeå universitet och professor Sven-Erik Hansén, Åbo akademi. Underlag för bedömningen har varit högskolans ansökan samt intervjuer med representanter för högskolan vid en hearing i Stockholm den 3 maj 2010. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömningen har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de bedömningsgrunder som Högskoleverket har utarbetat. De sakkunnigas bedömning är att högskolan ska beviljas tillstånd att ge examina på forskarnivå inom området utbildningsvetenskap.

Högskoleverket instämmer inte i denna bedömning. Bedömaregruppen anser att forskarutbildningens miljö håller en miniminivå. Detta gäller såväl miljön som helhet som dess storlek och tillgången på forskare och handledare. Högskoleverket anser dock att den uppnådda nivån ännu inte ger tillräckliga förutsättningar för att bedriva forskarutbildning inom området. Detta gäller doktorandernas tillgång till kompetenta handledare och till en tillräckligt stor forskningsmiljö.

Beslut

Högskoleverket beslutar att inte ge Högskolan Kristianstad tillstånd att utfärda examenstillstånd på forskarnivå inom området utbildningsvetenskap.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Anders Flodström efter föredragning av utredaren Maria Södling i närvaro av huvudsekreteraren Lena Adamson, pressekreteraren Kristin Lindqvist och avdelningschefen Magnus Hjort. I ärendets beredning har även utredaren Gun Eriksson medverkat.

Anders Flodström

Maria Södling

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
De sakkunniga

Utlåtande för ansökan om tillstånd att examinera på forskarnivå inom området utbildningsvetenskap, Högskolan Kristianstad

Område: utbildningsvetenskap

Ingående forskarutbildningsämnen där utbildning initialt kommer att anordnas: pedagogiskt arbete samt de naturvetenskapliga ämnenas didaktik

Område för examenstillstånd

Högskolan Kristianstad har sökt tillstånd att utfärda examen på forskarnivå inom området utbildningsvetenskap, som sedan 2006 är ett prioriterat område vid högskolan. Området har hög relevans för lärarutbildningen och utgör idag högskolans största utbildningsområde, omfattande 30 procent av dess totala antal helårsstudenter. Högskolan har sedan 2007 examensrätt för master inom området utbildningsvetenskap. Utbildningen har utvecklats i dialog med kommuner i regionen.

Bedömargruppen anser att områdets omfattning och avgränsning, så som det framställs och definieras i ansökan, är rimlig. Området ligger i linje med redan etablerade och prioriterade forskningsområden på Högskolan Kristianstad. Vidare anser bedömargruppen att de två förslagna forskarutbildningsämnena, pedagogiskt arbete och de naturvetenskapliga ämnenas didaktik, relaterar väl till området. Forskarutbildningsämnena vänder sig mot delvis olika studenter då förkunskapskraven inte är desamma. Bedömargruppen anser att synergieffekter kommer att kunna uppnås genom att de ingående forskarutbildningsämnena både kompletterar och stödjer varandra.

De obligatoriska kurserna om sammanlagt 45 högskolepoäng kommer att vara gemensamma för de båda forskarutbildningsämnena men med ämnesspecifika inslag för respektive utbildning. Seminarieverksamheten kommer också delvis att kunna samordnas. Bedömargruppen anser att högskolans orientering mot verksamhetsförlagd utbildning på ett positivt sätt orienterar forskarutbildningen vid Högskolan Kristianstad inte bara mot frågor kring praktik och profession, utan också mot vetenskapliggörandet av denna verksamhet. Bedömargruppen finner också att det föreligger goda möjligheter när det gäller att utveckla området utbildningsvetenskap, samtidigt som det på ett naturligt sätt gör det möjligt att koppla samman högskolans verksamhet med det omgivande samhället. Dock anser bedömargruppen att de två föreslagna forskarutbildningsämnena genom en ämnesbeskrivning borde profileras tydligare i de allmänna studieplanerna, även om likheterna och samarbetet dem emellan är av stor betydelse.

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att högskolans argumentation för området för examenstillstånd är tillfredsställande.

Högskolans kvalitetsarbete

Högskolan Kristianstad har på ett övergripande plan och med fokus på långsiktighet arbetat konsekvent och framåtsyftande med kvalitetsarbetet. Här uttrycks också en öppenhet och beredvillighet att utvärdera och att låta sig utvärderas, vilket är förtroendeingivande. Strategin för kvalitetsarbetet antogs 2009 och ska utvärderas 2011. Kvalitetsarbetet vid högskolan är

systematiskt och reflekterat, med tydlig inriktning på att förbättra kärnverksamheten och stödprocesserna. Vidare finner bedömargruppen att kvalitetsutvecklingssystemet är välutvecklat och ger en tydlig yttre ram för arbetet. Kvalitetsutvecklingen sker i nära samarbete med studenter och aktörer i det omgivande samhället. En utvärdering av högskolans organisation genomfördes nyligen, bland annat avseende en eventuell anpassning av organisationen till rätten att utfärda examen på forskarnivå. Bedömargruppen anser att Högskolan Kristianstad på detta sätt visat trovärdighet och seriositet när det gäller att utveckla och bedriva kvalitetsarbete.

Bedömargruppen har stor tilltro till att högskolans ledning kommer att ta ansvar för forskarutbildningen inom det föreslagna området på ett rimligt sätt. Bedömargruppen har också stor tilltro till att den fakultetsnämnd som bildas kommer att ta sitt ansvar för rekrytering, kvalitetssäkring, genomförande och delegering av ansvar. Samtidigt finner bedömargruppen att det existerande kvalitetsprogrammet, som består av en kvalitetspolicy, ett kvalitetsystem och en kvalitetsplan, inte är anpassat för forskarutbildning. Detta trots att högskolans starka akademiska miljöer är ett av sju målområden som stått i fokus för högskolans arbete under senare år.

Det framgår dock tydligt att den individuella studieplanen kommer att utgöra ett kvalitetsdokument med avseende på planering av den enskilde doktorandens utbildning vad gäller såväl innehåll och tidsåtgång som finansiering. Bedömargruppen anser att den allmänna studieplanen behöver kompletteras med en målbeskrivning.

Sammantaget finner bedömargruppen att högskolans ledning är väl medveten om att ett examenstillstånd för forskarutbildning innebär att såväl organisationen som kvalitetsprogrammet måste modifieras och utvecklas och att detta arbete måste ske skyndsamt och med högsta prioritet. I det avseendet anser bedömargruppen att mycket arbete återstår att göra.

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att högskolans kvalitetsarbete är tillfredsställande.

Forskarutbildningsmiljö

Bedömargruppen anser att det i dagsläget finns ett rimligt antal möjliga handledare och forskare vid högskolan. Dessa publicerar sig regelbundet, både nationellt och internationellt, och har möjligheter att bedriva forskning inom sina anställningar. Bedömargruppen anser dock att miljön vid högskolan som helhet och tillgången på framförallt huvudhandledare håller en miniminivå. Antalet handledare och forskare bör således utökas.

Vid Högskolan Kristianstad finns redan några starka forskningsmiljöer som kommer att utgöra kärnan i den verksamhet som ska utvecklas inom de nya forskarutbildningsämnena. Från högskolans ledning är det klart uttalat att de forskarstuderande ska ingå i någon av dessa miljöer och att minst en av doktorandens handledare ingår i samma miljö som doktoranden. Bedömargruppen finner att högskolans ledning är medveten om vikten av att uppnå en kritisk massa av forskarstuderande för att skapa en bra miljö. Därför måste nyrekryterade doktorander vistas i högskolans miljöer i rimlig omfattning. Det framgår också tydligt att

doktoranderna förväntas delta i internationella konferenser och nätverk och att högskolan har avsatt medel för dessa ändamål.

Uppläggningsen av den tänkta forskarutbildningen (kurser, seminarier, poängfördelning mellan avhandlingsarbete och kurspoäng) är rimlig och liknar i stora delar det som är gängse vid svenska lärosäten.

Sammantaget anser bedömargruppen att miljön som helhet i flera avseenden är liten och att arbetet med att utveckla den, inte bara innehållsligt utan också till omfånget, måste bedrivas skyndsamt och med högsta prioritet. Det ska dock sägas att ett drygt 20-tal av högskolans tillsvidareanställda adjunkter är tydligt knutna till forskarmiljöer vid högskolan, trots att de bedriver forskarutbildning och är inskrivna som doktorander vid andra lärosäten. Flertalet av dessa har minst en handledare anställd vid högskolan och kommer att slutföra sin utbildning vid Högskolan Kristianstad om ett examenstillstånd ges. Dessa adjunkter kommer att utgöra en viktig del av de nyrekryterade doktorandernas studiemiljö. Ett doktorandkollegium som tidigare funnits, men som under en tid varit inaktivt, har reaktiverats på doktorandernas initiativ. Vid hearingen framgick att de intervjuade doktoranderna i realiteten har Högskolan Kristianstad som vardaglig hemvist och att det är vid detta lärosäte deras identiteter som doktorander är förankrade.

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att forskarutbildningsmiljön är tillfredsställande.

Handledarresurser

Inom det område som Högskolan Kristianstad ansöker om tillstånd att få utfärda examen på forskarnivå i förfogar man för tillfället över åtta fast anställda huvudhandledare i form av professorer eller docenter. I miljön finns därutöver ytterligare två gästprofessorer på 20 procents anställning. Miljön som helhet och tillgången på handledare håller likväl en miniminivå. Bedömargruppen anser att Högskolan Kristianstad måste arbeta för att utöka antalet professorer och docenter så att en jämn och långsiktig tillgång på huvudhandledare tryggas. Bedömargruppen noterar att det finns goda ambitioner, idéer och strategier när det gäller att förstärka skolans resurser på denna punkt.

Den nyrekrytering av fyra professorer som pågår är ett lovligt försök att trygga handledarförsörjningen och att förstärka forskarutbildningsmiljön. Delar av högskolans statliga forskningsmedel kommer att finansiera det docentprogram, ”från student till docent”, som aviserats och som i sammanhanget är framåtsyftande. Bedömargruppen noterar även att Högskolan Kristianstad inom området utbildningsvetenskap har ett stort antal lektorer som är potentiella biträdande handledare. Högskolan har också med samma syfte, först tillsammans med Högskolan i Kalmar och sedan tillsammans med Lunds universitet, bedrivit forskarhandledarutbildning sedan flera år tillbaka.

För att främja rekryteringen av kompetent personal och för att ge forskningsintresserade möjlighet att utvecklas i sin forskning har professorer vid Högskolan Kristianstad sex månaders forskning inom sina anställningar. Docenter har på motsvarande sätt tre och universitetslektorer två månaders forskningstid inom sina anställningar. För samtliga ingår handledning av doktorander i forskningstiden. Det finns således goda ambitioner och

allvarliga försök att rekrytera nya forskare och handledare till de olika miljöerna och att verka för en kompetenshöjning bland redan anställda vid Högskolan Kristianstad.

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att handledarresurserna är tillfredsställande.

Ekonomi

Bedömargruppen finner att den ekonomiska redogörelsen för den tänkta forskarutbildningen ger ett svagt underlag för en konkret bedömning av de ekonomiska förutsättningarna att bedriva forskarutbildning. I ansökan nämns siffran 11 miljoner kronor som den summa som högskolan avsätter för forskning och forskarutbildning inom det utbildningsvetenskapliga området idag. Bedömargruppen anser dock att det inte framgår hur dessa medel används eller kommer att användas i den tänkta forskarutbildningen. Det är tydligt i både den skriftliga och den muntliga framställningen att Högskolan Kristianstad finansierar flertalet av de cirka 20 doktorander som idag är inskrivna vid andra lärosäten och att man avser att fortsätta med denna verksamhet. I det fall ansökan beviljas kommer högskolan att ha både full kontroll och fullt ansvar för verksamheten. Bedömargruppen menar att det inom denna finansiella ram bör finnas medel för att finansiera ett antal nya doktorander redan initialt.

Handledning och kurser är tänkta att ges inom handledarnas befintliga anställningar. Kurser kan också delvis arrangeras gemensamt för de båda tänkta forskarutbildningarna vid Högskolan Kristianstad och i samarbete med lärosäten i syd. Bedömargruppen anser därför att det finns en långsiktig strategi för att finansiera forskning och forskarutbildning inom det utbildningsvetenskapliga området vid Högskolan Kristianstad.

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att ekonomin är tillfredsställande.

Infrastruktur

I ansökan nämns inte doktorandernas tillgång till litteratur, informationsteknik, annan relevant utrustning eller egen arbetsplats explicit. Tillgång till en god infrastruktur behandlas närmast som en självklar resurs som högskolan erbjuder.

Bedömargruppen finner att doktorandernas tillgång till en god infrastruktur framstår som rimlig. Detta intryck, bildat utifrån ansökan, verifierades av doktorandrepresentanterna vid hearingen. Doktoranderna vid Högskolan Kristianstad är inskrivna vid andra lärosäten men tillbringar trots detta sin huvudsakliga vardag vid högskolan, vilket innebär att tillgången till en egen arbetsplats är självklar.

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att infrastrukturen är tillfredsställande.

Sammanfattande bedömning och förslag till beslut

Bedömargruppen finner sammanfattningsvis att det område som Högskolan Kristianstad söker examenstillstånd för, utbildningsvetenskap, utgör en naturlig och rimlig avgränsning och bygger på starka och prioriterade områden vid högskolan. I vissa fall har området också en väl utvecklad forskningsverksamhet med djup förankring i lärarutbildningen. Den tänka uppbyggnaden ger också möjligheter till synergieffekter.

Bedömargruppen anser att storleken på den forskarutbildningsmiljö som initialt kommer att bildas tangerar en nedre gräns. Detta gäller också tillgången till kompetenta handledare.

Vidare finner bedömggruppen utifrån ansökan och hearing att högskolans ledning är medveten om det arbete som ligger framför dem när det gäller att utvidga gruppen av kompetenta handledare och att den aktivt ser till att de rekryteringar av nya professorer som pågår, ger ett gott utfall. Det kvalitetsarbete som bedrivits vid högskolan och det kvalitetsmedvetande som finns ser bedömggruppen som goda förutsättningar för att det arbete som nu förestår, när det gäller att omvandla ord och visioner till konkret verklighet, ska vara möjligt att genomföra.

Bedömggruppen föreslår att Högskoleverket ger Högskolan i Kristianstad tillstånd att utfärda examen på forskarnivå inom området utbildningsvetenskap.